

ȘCOALA NOASTRĂ

REVISTĂ PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ,

organ oficial al revizoratului școlar, al comitetului școlar județean și al asociației învățătorilor din județul Sălaj.

Director: Ioan Mango.

Redactor: Grațian Capătă.

Preocupări.

Un pericol național: pocăitismul.

Deși pare poate paradoxală, totuși afirmațiunea din fruntea acestor rânduri, corespunde realității.

Adventismul sau pocăitismul cum i-se zice cu altă vorbă, constituie pentru noi ca națiune un adevărat pericol. Ravagiile lui cresc zilnic sub ochii noștrii și nimeni din cei în drept nu se gândește, cel puțin — să ia măsuri de apărare. ¹⁾

La îndemnul agenților subversivi, ascunși sub falsa haină de apostol, cari ne năpădesc din ce în ce în număr mai mare, sate întregi își părăsesc credința strămoșească plină de frumuseți, splendoare și de misticism curat și trec în tabăra adversă.

Și odată cu aceasta toate obiceiurile noastre tradiționale sunt părăsite și lepădate ca niște haine vechi.

Tot ceia ce vremea mașteră ne-a păstrat nepătat, tot ceia ce dă vieții noastre un colorit național pronunțat și sufletului nostru o structură curat românească, e disprețuit, ba chiar hulit.

Adventismul se consideră pe sine descătușat de sub lanțul obligațiunilor vieții pământești sociale.

De aici o desinteresare și izolare față de viața

¹⁾ În acest număr publicăm cu plăcere Apelul Dlui Inspector Șef G. Bota, care ne arată unul dintre celea mai eficace mijloace pentru întărirea credinței strămoșești RED.

națională, de desfășurările și imperativele ei, o complotă și nejustificată dezertare din lupta pentru progres.

Bazându-se pe anumite prejudecăți religioase smulse mai mult cu sila din caierul încălțit al Scripturii, el tinde să formeze o societate nouă, independentă de necesitățile vieții pământești consacrată; o societate strânsă în legile de fer ale unei credințe religioase care nu vrea să se folosească în cultivarea sufletească de viața pământească dată, ci voiește să organizeze alta, individualistă, simplă, săracă.

Am putea zice: un fel de bolșevism religios, o mare și ciudată comunitate religioasă în care sufletele se răstignesc benevol pe crucea resemnării, așteptând într'o pasivitate îmbătată de nădejdi promițătoare, mântuirea și răsplata.

Și lucru curios: cei mai vajnici aderenți ai acestei secte, sunt acei cari înainte au dus o mai destrăbălată viață. Adventismul este deci rezultanta lăcomiei sufletelor după o viață mai pură, mai liniștită; o sete oarbă pentru adăparea lor dintr'un isvor nepătat.

Dar tocmai această nesățioasă sete a adus vădita exagerare. Religia nu trebuie considerată în afară de viață; din contră: ea trebuie să țină seamă de viața pământească și esența ei să o străbată în toate manifestările. A face din religie o parte aparte spre a străbate viața, e o crimă inadmisibilă cu repercusiuni dezastruoase.

Cât pentru noi, din punct de vedere național, religia ne-a fost scutul de pază, ne-a fost un prețios mijloc de conservare integrală, o nobilă și continuă creatoare de energii. Cu ea am trăit. Ea ne-a fost una din celea mai prețioase bogății.

Desigur: viața de astăzi, așa cum se prezintă, lasă mult de dorit. Lumea s'a înrăit. Bisericile s'au uitat. Domnul din sufletele multora a dispărut, etc. Dar toate acestea sunt urmările pornirilor descătuse de războiu, urmări pe care în nici un caz nu adventismul le va vindeca, după cum nici bolșevismul (fratele său în materie politică) n'a putut vindeca rănile

adânci ale vieții sociale umane. Pentru remoralizarea vieții pământești trebuiesc căutate alte căi: credința, religia care ține seamă de viața pământească și organizarea ei și numai se nizuiește să-i injecteze principiile ei morale.

Pe lângă distrugerea vieții sociale-naționale, adventismul tinde să nimicească o tagmă al cărei rol în cultura românească e de o însemnătate cunoscută tuturor: preoțimea.

Preoții în trecut au fost stegarii luptelor noastre contra cotropitorilor, floarea intelectualilor noștri, semănători ale căror cuvinte simbolice au ținut trează în sufletul mulțimii conștiința și demnitatea omenească și națională. Dacă astăzi greutatea vieții silește pe păstorii noștri sufletești la folosirea unor mijloace incompatibile cu prestigiul preoțesc, nu sunt de vină Dlor, ci vitregia vremurilor în care trăim.

A lăsa să se nimicească clasa preoțească numai pentru că unii preoți nu stau la înălțimea chemării lor, înseamnă să ne distrugem pe noi înșine.

Iată marele pericol ce ni-l aduce adventismul: destrămarea vieții noastre naționale și distrugerea clasei preoțești. Numai dușmanii noștri se pot bucura de progresul uimitor ce-l ia la noi pocăitismul și acei dușmani sunt ca 'n totdeauna *străinu* cu care soarta ne-a hărăzit să trăim laolaltă și cari veșnic uneltesc împotriva noastră.

Preoțimea oricât de nepăsătoare ar fi și oricât de cuprinsă de patimi politice să ia aminte; interesul ei e în joc în primul rând.

Faceți din biserica lui Isus biserică vie și vii veți rămânea și voi și poporul românesc.

Gheorghe Popovici.

Apel.

Domnilor Profesori și Învățători,

Din informațiunile pe care le avem până acum știm, că nu toți educatorii se devotează cu inimă de apostol pentru făurirea noului suflet de care țara noastră are nevoie pentru a-și asigura viitorul. Vedem cu ochii cum sub povara unui intelectualism deviat uneori, sub copleșirea grijilor de toate zilele și a triumfului aparent al mediocrității, tineretul nostru școlar părăsește băncile școlii tot mai pustiu la suflet, tot mai ușuratic și tot mai fără credință în propriile sale puteri. Ceea ce asigura la părinții noștri: încrederea în valoarea lor proprie era, se înțelege și pregătirea temeinică, dar mai ales credința în Dumnezeu. Căci dacă ne gândim că au fost timpuri fără școală dar cu multă credință, trebuie fatal să recunoaștem, că biserica vremurilor a fost adevărata școală de credință în Dumnezeu și în puterile neamului nostru.

Fără să punem în discuție greșelile școlii sau ale bisericii de azi, greșeli cari toate vin dela oameni nedevotați, noi trebuie să ne îngrijim să renască la viață *vechya credință în Dumnezeu*, singura garanție a tăriei de voință pentru viitoarele generații și mijlocul cel mai sigur de a alunga oboseala, plictiseala, superficialitatea și bătrânețea fără vreme a tineretului de azi. Temelia sufletului nostru este zdruncinată, fiindcă ni-s'a zdruncinat credința. Credința ni-s'a zdruncinat pentru că suntem crescuți într'un mediu necredincios, mediu fals, și hipocrit, mediu cu oameni cari în cel mai bun caz se mulțumesc să îndeplinească forme goale de orice simțire sinceră.

De aceea Domnilor profesori și învățători, fac apel la Dvoastră ca la cei mai chemați să mă înțeleagă și vă rog în numele unui trecut bogat în suflet creștinesc al neamului nostru, să munciți pe toate căile spre a readuce credința în Dumnezeu în inima copiilor căci în a celor bătrâni poate este prea târziu.

Dovadă despre tăria lui Ștefan sau a lui Mircea

nu ne dau atât luptele, cât bogăția de biserici cari presară plaiurile Moldovei și ale Munteniei; existența noastră aici cred, că e banal să o mai spunem că biserica ne-a asigurat-o, procurându-ne o credință neclintită în Dumnezeu dreptății. Biserica strămoșilor era școala vie a credinței și sub scutul bisericii și a legii strămoșești toți frații au stat veșnic strânși laolaltă. Biserica i-a legat, biserica i-a încheșat într'un suflet nedespărțit, biserica unei singure credință le-a dat puterea de a sta neclintiți în drumul vijeliilor. Dar biserica aceea era biserică vie, în care se închinau Voivozii, Domnii și Domnițele alături de popor. Părinții deprindeau pe copii să se teamă de Dumnezeu, să i-se închine și să creadă în El temându-se, închinându-se și crezând odată și alături de copii. Încât noi cei de azi, cari ne facem în cel mai bun caz, datoria de a duce sau a trimite copiii la biserică, fiindcă ne obligă opinia publică, și legile, noi aceștia apărem ca niște cârpaci în educația tineretului nostru. Copilul de azi ne simte minciuna, ne simte trândăvia și necredința și nu îngenunchie nici el, nu se roagă nici el, din toată inima fiindcă nu o facem nici noi. Din necredința și fățarnicia noastră nu poate culege copilul decât ceace-i dăm.

Iată pentruce — văzând în aceasta problemă de educație pe cea mai fundamentală — mă adresez Dvoastră și Vă rog să creșteți copiii în credința, în teama și îngenunchierea Dvoastră alături de ei. Eu nu v-am învocat aici nici argumente de savanți, nici considerațiuni de zădarnică discuție, ci faptele trecutului și ale prezentului, precum și grija viitorului, lucruri cari cred că sunt mai puternice în a vă convinge de cât orice.

Încăodată dar Domnilor profesori și învățatori, Vă rog duceți-vă cu copilașii laolaltă, și nu-i trimiteți, închinați-vă și nu-i îndemnați numai să se închine, încredințându-vă că Dvoastră veți fi cei mai valoroși zidari ai noului suflet românesc.

George Bota
inspector șef.

In școală.

(GANDURI)

Stând în școală și răsfoind registrul de clasificare al elevilor constat că unul are clasificării mai bune, altul are mai slabe. Gândindu-mă asupra acestei deosebiri și privind fiecare foaie care e o oglindă a copilului îmi apare succesiv în minte figura naivă a fiecărui copil. Pentru ce, — măntreb — nu sunt la fel clasificările unuia cu a celuilalt? Deodată am început a lucra și cu unul și cu altul în școală unul și același lucru și cu toate acestea există deosebiri. Pentru ce oare?... Și urmăresc în amintire pe fiecare copil. Unul are fața mai vioaie, altul e mai trist și mai fricos. Unul e mai bine îmbrăcat, altul e mai gol. Și iarăș mă întreb care e cauza deosebirii între copii în ce privește dezvoltarea fizică și psihică? Cautând a găsi răspunsul la această întrebare îmi vine în minte un principiu pedagogic: pentru ca copilul să se poată dezvolta armonic trebuie îngrijit atât fizicul cât și psihicul său. A săvârși acest lucru înseamnă a-i face educația fizică și psihică. Una fără alta e greu de închipuit și una trebuie să fie coordonată celeilalte. Dar educația depinde și de factorii interni și externi. Cei externi sunt: îmbrăcămintea, hrana, lucrul, odihna și mediul înconjurător. Privind din acest punct de vedere pe copilul țaranului nostru, lucrul stă cam așa:

Îmbrăcămintea lui e slabuță și de loc nu corespunde cu cerințele pedagogice. De multe ori pe micul nepot de dac îl apucă iarna tot cu același costum de haine ce l-a avut vara: opinci, cămașă, suman și pălărie de paie ori căciulă de miel. Hrana deasemenea e slabă. Ea constă din: mămăligă, ceapă, mălaiu și rareori pâne și carne. În ce privește odihna și lucrul, abia a început copilul să umble, e pus la lucru. Când e de 4—5 ani, la coada vacii, ca slugă, ori la ei înșiși toată ziua aleargă prin râpele, vârtoapele și dealurile din hotar. Știu că copilului îi face bine mișcarea, aceasta satis-

făcându-i chiar o trebuință, dar în acest caz prea cu vârf o îndeplinește, căci ce e mult e mult, iar pedagogia nu recomandă aceasta.

Copilul n'are timp de odihnă decât noaptea. Și atunci doarme puțin căci seara se culcă târziu iar dimineața se scoală de timpuriu; apoi copilului chiar aceasta nu-i folosește în vârsta când fizicul și psihicul e în continuă creștere. Doar iarna cu nopțile cele lungi e mai norocoasă pentru dânsul, căci atunci se poate odihni mai în tihnă. — De mediul înconjurător ce să zic? Atâta-i priește cât e sub oblăduirea părinților săi. Odată, însă, ieșit din curtea părintească, nimeni în drumul său nu-l mai păzește pe copil de contactul cu indivizi dela cari poate să învețe lucruri rele. Nepăzit de nimenea se deprinde ușor la lucruri rele și amintindu-și că părinții având cunoștința despre aceasta l-ar muștra, față de ei tănuiește aceste lucruri. Apoi din nou ajuns singur, cine-i mai stă în cale?

Factorii interni ai educației sunt toate moștenirile atavice dela părinți și toate predispozițiile înnăscute în copil deodată cu zămislirea lui în sânul mamei sale. Din aceste unele sunt bune iar altele rele. — Anumiți factori împiedică dezvoltarea trupească iar alții o împiedică pe cea sufletească. Natural că ambele sunt dăunătoare și dacă am încerca a face o comparație spre a ne convinge cari aduc mai mare rău: ce avem de zis? Toate aduc rău mare dar par'că tot mai mare rău aduc cele din urmă. Ce e mai urîcios ca atunci când vezi un copil cu deprinderi ciudate, rele și murdare care persistă în ele până când acestea devin pasiuni? Un om arțăgos dela cine și-a câștigat arțagul? Altul mândros, arogant, ori mai știu eu cum, dela cine și-a câștigat pornirile acestea?

Nu învinuim pe nimenea pentru că ce fiecăruia i-e scris, în frunte i-e pus. Așa zice proverbul. Și alt proverb zice: »Ziua bună se vestește de dimineața.« Dar cea rea? . . . Câte o-dată de dimineața altădată mai târziu.

Tot așa e, — cred eu — și cu copilul. Pe omul

cel ce va să fie bun îl poți cunoaște din copilărie, din familie și din școală. El e tipul individualității fericite. Se multumește cu orice. Tace și ascultă orice-i spui; răspunde când e întrebat. E răbdător la toate și face ceea ce îi spui. Cu acesta educatorul are puțin de lucru. Îl va îndruma când va vedea de lipsă și-l va supraveghea deaproape ca ceva rău să nu-i vateme corpul și ceva dăunător să nu-i pătrundă psihicul. Dar ce e de făcut cu cel nărăvaș?... Pe acesta dacă-l pui la lucru, el merge la joc, dacă-i încredințezi un lucru, nu-l isprăvește, dacă se întâlnește cu un prieten se ceartă cu dânsul, îl împinge, îl ghiontuiește și e gata să-i sară în cap.

Apoi câte exemple de individualități n'or mai fi! Ce va fi cu un astfel de copil dacă va ajunge matur și dacă până atunci va fi lăsat să i se desvolte în voie toate pornirile cele rele? Rău. Și educatorul chiar răul acesta e dator să-l împiedice prino tratare umană dând exemple de purtare, tocmai contrar obiceiului individului respectiv, arătând răul cel mare ce-l atrag faptele sale rele, făptuite așa de des și trăgând concluziuni morale din exemplele arătate, pe cari să-l pună să le urmeze.

Dar care e acel educator care trebuie să fie mai presus decât toate, să aibă ochii ațintiți în zece și mintea trează spre a observa cea mai mică palpitare și cea mai subtilă manifestare a individualității copiilor încredințați lui? Cine e acela care ziua și noaptea trebuie să se gândească asupra chipului și asupra drumului ce va trebui să-l urmeze spre a putea mai cu ușurință să potoală pornirile rele, să încurajeze ce e bun și să crească oameni buni? Cine e omul care trebuie să fie exemplul sublim al școlărilor? Cine?... Învățătorul. Dar el numai în școală are influința directă asupra copiilor. Copiii stau pe zi puțin la școală față cu ceea ce învățătorul educator ar avea de făcut cu ei. Chiar pentru aceasta timpul nu trebuie pierdut. Minută de minută să fie destinată pentru a face ceva. În școală instruiți pe copii, — dar instruindu-i ușor

putem ochi mișcările cari denotă aptitudinile lor. Când nu facem stricta instrucție facem educație. Eu cred că aceasta e cea mai importantă în școală. Numai prin educație vom reuși a face din copil ceea ce urmărim. Cum facem educația, o știm cu toții: exemple, fapte bune, acțiuni nobile și frumoase, aprecierea, compararea și caracterizarea lor și extragerea concluziunilor morale. Când nu vom avea pe copil sub aripa noastră, nu e greu să ne interesăm dela părinți despre conduita sa de acasă și e foarte bine ca vorbind cu părinții săle dăm câteva sfaturi vrednice de urmat, cari să se referească la educația copilului.

Dacă cu toate măsurile ce vom lua pentru îndreptare, nu vom reuși să ajungem la vre-un rezultat bun, trebuie să căutăm piedica nereușitei. După puțină osteneală și pe aceasta o vom găsi. Ea va fi ori în familie ori în apropierea ei. Când copilul pleacă acasă dela școală și acolo vede pe părinții săi făcând fapte rele, oprite, beau, fură, înjură, atunci e zadarnică orice încercare ce o facem cu el. Dacă cauza nu e în familie ea va fi în societatea cu care e în contact. În ambele cazuri e greu de lucrat, dar lucrul nu trebuie lăsat baltă: prin prelegeri asupra educației mai putem numai asana răul.

Acum par'că mă apropii și de răspunsul întrebării mele de la început: de ce se deosibesc atât de mult copiii dintr'o școală? Pentru că unii au părinți mai bogați, alții părinți mai săraci. Unii moștenesc dela părinți apucături bune, alții deprinderi rele. Unii au avut norocul de a fi îngrijiți mai bine în copilărie, alții din contra au fost părăsiți ori au ajuns în mâni nedibace. Unii au avut nefericirea ca dintru început să li se satisfacă toate poftele, dorințele și curiozitățile, alții ori câte pofte și dorințe ar fi avut, au rămas nesatisfăcuți când acestea nu erau de natură de a fi satisfăcute,

cu toate rugămintele lor. Alții dela început au fost bine îngrijiți, îmbrăcați și curățiți, ceilalți cu săptămânile au fost uitați. Unii au avut norocul a se naște din părinți sănătoși la minte și la trup, alții din părinți cari n'au împlinit aceste condițiuni. Copiilor celor dintâiu nimic n'a putut a le altera eul fiind mai bine apărați. Cei din rândul al doilea fiind mai slab îngrijiți, orice rău ce a venit a găsit ambele porți, atât a trupului cât și a sufletului deschise și a intrat după plac făcându-și ravagiile în mod crescând până când cineva l-a împiedicat. Iar răul acesta cu siguranță a influențat și asupra sufletului copilului. Prin urmare aceasta este cauza care face ca copiii să se deosebească atât de mult între dânșii, fiindcă nici unul nu moștenește aceleași deprinderi identice chiar de ar trăi într'un mediu cu un tovarăș.

Răul oricât de rău ar fi, totuși are leac și se poate înlătura, numai că pentru acest lucru trebuie înimă iar inima nu o are decât acela căruia cu adevărat îi place a fi meșter în educație. Meșterul are dibăcie destulă ca să găsească tactul potrivit pentru orice eventualitate. Ce trebuie să facă, fiecare meșter știe. Și acel meșter e învățătorul care-și petrece întreaga sa viață în școală.

Traian Cionfi
Învățător.

Didactice.

Invățământul real al matematicilor în cursul primar *)

S'a crezut și se mai crede că matematica este o știință, prin care putem să dezvoltăm toate funcțiunile intelectuale, că ea ar fi un studiu per excellentiam de cultură formală, dezvoltând în chip deosebit: atenția, memoria, judecata și puterea de înțelegere, care devine mai vie și mai pătrunzătoare.

De aci marele număr de ore acordate studiului matematicii (3—4 ore săptămânal pentru copiii de curs primar) și încă multe suplimentare, pe cari institutorul le mai face în alte ore de studii, cum ar fi bunăoară în orele de caligrafie, gimnastică, muzica, etc., pentru ca să dezvolte funcțiunile sufletești ale școlarilor și pentru a eși bine la inspecțiile autorităților școlare.

Tot pentru acest motiv găsim în manualele didactice respective fel de fel de probleme — alcătuite de multe ori în chip artificial, cu date înfiorătoare pentru copii — așa după cum se dau de obicei la unele examene de admitere în liceele de fete și de băieți și cu fel de fel de subtilități pentruca să se vadă puterea de pătrundere și de judecată a elevilor.

Toate acestea sunt intenții bune, dar cu rezultatele nu tocmai mulțumitoare, fiindcă și celelalte materii lăsate pe planul al doilea sunt tot așa de necesare pentru cultura sufletească a individului ca și matematica.

Nu tăgăduiește nimeni valoarea educativă a matematicii în cece privește simțământul de cugetare justă, de precizie în cugetare și exprimare, însă mergem prea departe când socotim că este singura,

*) Având în vedere, că puțini învățători au abonată „Revista Generală a Invățământului“, publicăm din Nr. 8. al ei articolul acesta vrednic a fi răspândit în cercuri cât mai largi. — Red.

care întărește aceste funcțiuni și când credem că dela început este formată funcțiunea logică a copilului, dându-i tot felul de probleme cu subtilități artificiale.

Pentruca matematica să fie de un real folos pentru copii, ea trebuie legată cât mai mult de viață, deoarece adevărata ei valoare constă în aplicarea la viața de toate zilele, fiindcă aproape nu facem nici un pas în lume, fără să ne isbim de folosul matematicii.

Ar urma deci în chip firesc să dăm copiilor cunoștințe necesare din viața de toate zilele, fiindcă s'au văzut cazuri și se găsesc multe și astăzi, când cei mai buni absolvenți ai noștri știu să rezolve din carte probleme destul de grele, dar nu știu să facă cea mai simplă socoteală în viața de toate zilele.

În legătură cu aceasta observare, găsim foarte necesar ca învățământul matematicilor să fie cât se poate mai activ, așa fel încât să pună în mișcare toată clasa, interesându-i pe toți în același timp.

Pentru a interesa cât mai mult pe copii în studiul matematicilor se impune ca problemele să fie luate din cele ce se întâlnesc des în viața zilnică, așa simple și naturale cum se prezintă și fără subtilități și artificialități și să fie alcătuite chiar de către elevi.

Dăm aci un metod foarte practic și care atâta interesul copiilor.

Afișăm pe tablă în ora de matematică un tablou asemănător cu cele pe cari le întâlnim la unele magazine unde sunt scrise prețurile principale ale articolelor de consumație din oraș sau dela țară. Iată modelul:

Prețuri curente

Zahar	—	—	—	—	34 lei Kgr.
Faină	—	—	—	—	15 lei Kgr.
Malaiu	—	—	—	—	7 lei Kgr.
Măsline	—	—	—	—	80 lei Kgr.
Cartofi	—	—	—	—	5 lei Kgr.
etc.					

Tabloul cu prețurile curente este alcătuit la început de institutor.

În urmă îl alcătuesc elevii pe grupe, modificând prețurile după cursul zilei sau al săptămânii.

Având în față tabloul, se pornește la alcătuirea de probleme și la rezolvarea lor. Exercițiile sunt plăcute și elevii se întrec care să alcătuiască probleme mai aproape de realitate.

Exerciții de felul acesta se pot face în fiecare oră de matematică, fără a se neglija materia cerută de programa analitică.

Elevii sunt puși în situația de a fi cumpărători și vânzători și pe acest motiv încep fel de fel de probleme. Ca aplicare, elevii sunt îndemnați să alcătuiască acasă alte probleme, pe cari le-au întâlnit în viața zilnică a familiei lor.

Cu chipul acesta problemele devin un excelent exercițiu de stimulare chiar pentru cei mai puțini dotați.

Negreșit, la început vor mai greși în alcătuirea lor, deoarece n'au încă dezvoltat simțul realității. Cu timpul însă vor ajunge să nascocoască tot felul de probleme din viața practică și alcătuite cu pricepere.

Iată o problemă făcută de un elev din cl. III-a dela o școală primară, unde s'a aplicat metoda de mai sus :

»Tata a cumpărat — cu prețul zilei de ieri — 20 Kgr. ceapă, 100 Kgr. cartofi și 200 verze. Spuneți-mi cât a cheltuit?« (Elevii caută prețurile curente și rezolvă pe întrecute problema.)

Un altul treacă la tablă și întrebă clasa, controlând prețul zilei :

»Spuneți-mi câte grame de zahăr cumpăr cu 5 lei? . . . dar de făină, etc.«

De probleme ca acestea se izbesc copiii la tot pasul. Câți din ei nu sunt trimiși zilnic de tatal sau de mama lor să facă cumpărături de-ale băcăniei, ba chiar și în piață pentru zarzavaturi, legume, etc. și a-

deseori sunt păcăliți, fiindcă nu i-a învățat nimeni cum să socotească.

În alte părți, aritmetica nu se învață decât prin observații. Iată de pildă două exemple :

1. Se face socoteala cât costă ziarele și revistele de acasă pe zi, săptămânal, lunar, anual, etc.

Institutorul invită pe elevi a căuta ei înșiși prețul și în urmă a socoti.

Prețul jurnalului cetit zilnic de părinți.

Prețul abonamentului pe trei luni, pe șase luni, pe un an, et.

Prețul jurnalului de modă, revistă ilustrată, etc.

Costul timbrelor, procurate dela poștă spre a trimite jurnalul unui prieten sau abonat.

Cu acest prilej se discută și cum te poți abona la un ziar sau la o revistă. Exemplu :

Un tată de familie ia pe fiecare zi câte un jurnal care-l costă 3 lei. În fiecare lună o revistă care-l costă 12 lei numărul. Dacă s'ar abona la ziar l-ar costa 620 lei anual, iar abonamentul la revistă 120 lei.

Ce ecomie ar face cu sistemul abonamentului.

Alt exemplu de a învăța aritmetica prin observații :

Se vorbește despre utilitatea impozitelor.

Se arată foile de contribuție și se lămuresc termenii : rol, impozit, contribuție, patentă, etc. Se dau explicații tehnice :

Se pot plăti impozitele direct la percepție în orice timp al anului, în total sau pe ani. În legătură cu aceasta se aduc diverse foi de contribuție și se începe calculul de către elevi.

Acest metod de a lega în fiecare clipă matematica de viața reală a societății poartă numele de metod social, pentru că deprinde pe copii a se descurca repede dintr'o problemă de viață. Câteodată se dau și probleme de sinteze unde să fie nevoie de colaborarea mai multor elevi, de ex. :

Cheltueli pentru construcția unei case, aranjarea unei întreprinderi industriale sau comerciale, etc.

În acest metod se folosește foarte mult calculul oral.

În loc să se utilizeze scrisul la tablă, se recomandă să se facă cât mai des apel la calculul oral, fiindcă aceasta întreține atenția și dă posibilitatea elevilor să fie activi în tot timpul orei.

Calculul scris îl folosesc numai pentru control, ca o cheie de siguranță. Folosindu-ne de calculul oral, deprindem pe copii să socotească repede și sigur și să rezolve toate chestiunile practice, pe cari le întâlnesc în viața familială.

În calculul oral avem un element de mare valoare pentru dezvoltarea inteligenței.

Prin acest procedeu, fiecare copil se bucură de libertatea cugetării sale în rezolvirea unui exercițiu sau probleme și prin aceasta grăbim progresul în studiul aritmeticii, odată cu cel al dezvoltării logice și al imaginației.

Grăbește progresul aritmeticii, fiindcă din observațiile făcute s'a constatat că după un anumit timp copilul trebuie deslipit de materialul concret spre a înțelege operațiile logice ale matematicii.

Nu mai vorbim de marele rol ce-l are calculul oral pentru dezvoltarea interesului și a stimulației între elevi.

Prin calculul oral dăm viață clasei, facem plăcut studiul matematicii, le ațâțăm curiozitatea, ascuțim inteligența și dăm avânt sigur imaginației.

Prin aplicarea în viața practică deprindem copiii a calcula și repede și exact și în ultima analiză acesta este scopul principal al matematicii

R. Petre,

profesor de pedagogie.

Literatură.

?

*Venind în lume călători spre a eși din dânsu iar,
Cu toți venim, eșim cu toți la celalalt al vieții mal . . .*

*Acesta-i jocul uniform al vieții noastre pe pământ,
Cu toții fulgi ușori suntem și fulgii vecinic zboară 'n vânt . . .
Și nu există nicăiri ce Moarte noi aici numim;
E viață tot fără 'nceput și noi renaștem când murim.
Nu ne-am născut și tot suntem, ce nu-i născut nu va muri . . .*

*Aceeaș plasmă e în tot: spirit, materie și joc,
Viața toată-i un războiu și toată-i flacără de foc.
Și nu există părți de timp: trecut, prezent și viitor,
Prezent e tot, etern fiind, în dreptul sfânt al tuturor.
Pământul, tatăl nostr' trupesc, pe toți din dânsul ne-a născut,
Și el ne ține credincios și lui îi zicem început . . .
Dar el a fost, fiind, va fi, eteru în fond dar schimbător,
Rotindu-se în infinit, e acelaș vecinic călător . . .*

*Prezent e tot, etern fiind, în dreptul sfânt al tuturor,
Căci nu există părți de timp: trecut, prezent și viitor.
Viața toată-i un războiu și toată i flacără de foc;
Aceeaș plasmă e în tot: spirit, materie și joc.
Nu ne-am născut și tot suntem, ce nu-i năcut nu va muri,
Căci fiecare e și-a fost și va fi, de-apururi va fi . . .*

*E viață tot, fără 'ceput și ne renaștem când murim;
Și nu există nicăiri ce Moarte noi aci numim . . .*

*Cu toții fulgi ușori suntem și fulgii vecinic zboară 'n vânt,
Acesta-i jocul uniform al vieții noastre pe pământ . . .*

*Cu toți venim, eșim cu toți la celalalt al vieții mal,
Venind în lume călători spre a eși din dânsu iar . . .*

Mihail Robu.

Suflet de dascăl.

Mai zilele trecute întâlnesc un prieten din copilărie. Eră tot cel vechiu : modest, cu vorba blândă, domoală. Numai privirea ochilor lui a căpătat o nuanță de lucire gânditoare, dureroasă.

După exprimarea bucuriei revederii îl întreb ce carieră a îmbrățișat. Cu vocea omului plin de demnitate îmi răspunde : »M'am făcut învățător«.

Voiu încerca să redau ce mi-a spus despre începutul carierii sale. Mi-e teamă, că nu voiu putea împrumuta cuvintelor căldura și vibrațiunea sufletească ce-i reșona în voce. Iată ce spunea.

Am ajuns să zic și eu altora, elevii mei. Cât de fericit mă simt !

În prima zi de școală, am avut vre-o opt—nouă elevi — mai bine zis eleve — căci erau fete. Mă privea fiecare scrutător, cu niște ochi în cari se putea citi mai mult frica. Ca să topesc ghița ce le ținea încremenite, mi-am îndulcit vorba și am întrebat pe una :

- Cum te chiamă ?
- Cone Milica, fú răspunsul abia șoptit.
- Cone Milica, repet cu bunătate. De câți ani ești ?
- De șapte.
- Cum i-e numele taticului tău ?
- Andrei.
- Dar al mamei tale ?
- Floare.
- Mai ai frați, surori ?
- Mai am.

Așa conversând cu micile mele eleve, cari încre-

dințându-se că nu am nici »nuia«, nici »lenie«, încep puțin câte puțin a se desgheța. După conversație le-am arătat jocul »Cloșca cu puii«. Să le fi văzut acum, ai fi jurat că nu sunt acelea pe cari le-ai văzut când am intrat în clasă: erau îmbujorate și le straluceau ochii de voieșie. Dar nici eu nu eram acelaș. Mă schimbam. Din îngrijorat deveniu voios, î-mi râdea sufletul de bucurie că am putut din prima zi să încălzesc și desmorțesc sufletele.

Infățișându-mă în fiecare zi vesel și binevoitor, au dispărut frica și timiditatea și în locul lor au răsarit sinceritatea naivă, deschisă și vioioșia, cari mă desfată și mă fac să-mi fie și mai dragi copiii.

Așa am cucerit încrederea și iubirea copiilor. Așa am făcut impresie bună asupra lor încă din prima zi.

Nu am fost tot atât de norocos cu sătenii.

Încă în vară, îndată după publicarea posturilor vacante, m'am prezentat în comună cu frate-meu, învățător și el. Eră zi de sărbătoare. Oamenii ieșiseră dela biserică și stau de vorbă 'n stradă, în fața școlii.

— Bună ziua!

— Dumnezeu vă trăiască! răpund unii, alții: »Dumnezeu vă ție la mulți ani!« alții în alte chipuri.

— Aceasta e școala? întrebă fratele.

— Asta-i domnișor, răpunse unul mai cu autoritate; eră primarul.

— Bine ați reparat-o!

— Apoi, cum ne-a ajutat Dumnezeu. Am făcut și noi ce-am putut...

Cum frate-meu eră mai cunoscut din diferite afaceri cu unii dintre ei, a fost întrebat:

— D-ta ești învățătorul din B...?

— Da. Acesta e frate-meu. Am venit să vedem ce școală aveți, căci, poate va veni aici de învățător.

— Numai să-l trăiască Dumnezeu! Școala-i acum ca o palută, doară nu dejaba a lucrat satul toată vara pe ea...

— Vede-se. Putem întra în lăuntru?

— Cumsănu!

Mergem.

Ar fi de prisos să descriu amănunțit școala. Sotcot deajuns să zic: »om bătrân, cu reumatism în picioare și 'n spate, dar purtând pălărie de flăcău și haine noi«. Cu alte cuvinte, s'a pus petec nou pe opincă. — Scuză, voiam să spun despre efectul ce am produs asupra oamenilor.

În timpul înscrierilor, am stat în așteptare goală mai multe zile. Un singur om, păstorul de vite al satului, a venit într'o bună dimineață să-și înscrie copiii, dar, rugându-mă: »să faci bunătatea să nu-i pui la gloabă, pân' a pica neaua«.

Apoi a mai venit o femeie.

— Dumnezeu te trăiască! D-ta ești învățatorul?

— Eu sunt, leliță.

— Mă rog să faci bine să nu-mi scrii un pruncuț și-o fătuică la școală, că numai cu ei mă trudesesc și eu: pruncu umblă cu o vacuță ce am, iar fata grijește de unul ce-i în leagăn...

— Bine leliță, D-ta să-mi spui numai cum le e numele și cum îl chiamă pe bărbatul D-tale.

— Că lasă-l în truda lui! E dus încă de pe vremea săpatului, pe lume ca să facă și el ceva bănișori, că suntem și noi... ca vai de capul nostru.. Apoi, fă bunătate... domnișor și nu-mi scrie pruncii până la iarnă, ca să nu fiu pusă pentru ei la... gloabă.

— Acum nu e nimic cu amenda, numai spune-mi cum îi chiamă.

— Mă tem domnișor că mi-i...

— Nu te teme. Acum numai să-i am pe toți copiii de școală scriși.

După multă codeală și-a numit copiii.

— Apoi fă bunătate, deie-ți Dumnezeu noroc! nu mă pune cu ei la... gloabă, că Doamne! multe avem și noi pe cap...

La ce aș mai reproduce vorbele pline de amărăciune resemnată și de tânguială, a bieților săteni români? Bărbații — zic de cei săraci — se duc pe la Moreni, ori pe aiurea, să-și câștige oropsita pâine cu brațele și penru ei și pentru familie. Nevestele li-se fac locțiitoare la sărăcicioasa gospodărie ce au: umblă la plug, cu carul, la sapă și în toate părțile, apoi seara să mai alăpteze dacă mai pot un rebegit copilăș de leagăn?!... Măcar seara să-l alăpteze, căci peste zi, se hrănește cu plâns până la sleirea puterilor!

Mă 'ntrebam: câți înțeleg mizeria mulțimii, a »fundului« cum zice Maxim Gorki?... Mai bine orb de suflet, decât să vezi atâta luptă zadarnică cu mizeria și să nu poți ajuta nimic!...

Pătruns de astfel de sentimente, încătușat de neputință, purtam pe față vâlul mohorât al revoltei în potriva... cui? În potriva aceloră cari ar putea să-l ajute, dar nu caută decât mărirea deșeartă și îmbogățirea. Văzându-mă astfel sătenii, șuşiau prin sat, că sunt om... »rău« care nu râde nici odată.

Astfel povestea prietenul. În cursul povestirii ochii îi reflectau și mai puternic durerea și 'n colțurile gurii îi flutura amăreala.

La despărțire am rămas gânditor.

Brouhatim.

Dări de seamă.

Altă carte de preocupări noi.

Școala Activă de I. C. Petrescu; edit. Căsei Școalelor,
București; Lei 60.

În timpul din urmă, spre marea noastră bucurie, literatura pedagogică românească a început a lua un avânt de dezvoltare. Pe lângă traduceri de opere de valoare recunoscută, se publică și lucrări originale care pot sta alături de producțiile similare ale popoarelor apusene cu tradiții și cultură pedagogică veche. O astfel de lucrare este »Școala Activă« a dlui I. C. Petrescu.

Lucrarea dlui I. C. Petrescu pe lângă introducere e împărțită în patru părți. În introducere după ce arată însemnătatea științei pedagogice, critică vechiul sistem de educație intelectualist care nu respectă vârsta copilului, nu pregătește pentru viață și se folosește de metoda pasivă, cel mai mare păcat al școlii, schițează curentele pedagogiei contemporane prezentând plastic în trăsături generale »școala în aer liber«, »școala libertății«, argumentele reprezentanților școlii muncii manuale și ai școlii cetățenești, și școala activă, arătând valoarea ei. Apoi spune, că școala activă continuă firul pedagogiei clasice. În partea întâia, cu o foarte pătrunzătoare putere de analiză și cu o claritate rară stabilește fundamentarea școlii active din punct de vedere istoric, filosofic, biologic, psihologic, sociologic și etic. În tratarea fundamentării istorice arată, că școala activă departe de a fi o creație »nouă«,

revoluționară, are rădăcini adânci în trecutul îndepărtat, este evoluționistă. În fundamentarea filosofică arată, că filosofia voluntaristă — activistă a determinat pedagogia să apeleze la forțele latente ale ființei copilului, să le pună în mișcare pentru a le desvoltă în direcția unui activism integral ideal.

În fundamentarea biologică spune, că educația să fie organică, să desvolte puterile fizice și psihice ale copilului conform »curbei naturale« de dezvoltare a lui pregătindu-l pentru viață, ca ținând seamă de realitate să-și poată adapta la timpul său cât mai mult natura. În fundamentarea psihologică arată, că psihologia științifică a îndrumat pedagogia la îmbrățișarea sistemului educativ al concepției organiciste — preconizat de mulți pedagogi în mod intuitional încă înainte de dezvoltarea psihologiei științifice —, care ține seamă de legile dezvoltării și manifestării naturale a sufletului copilului și a copiilor ; arată însemnătatea și metodele studierii individualității și necesitatea studierii individualității școlarului român. Iar în fundamentarea sociologică și etică stabilește, că idealul educației este formarea de personalități cari să-și subordoneze diferitele idealuri idealului moral suprem și că la concepția de moral se poate ajunge mai bine prin viața socială democratică ; școala care este o societate, încă trebuie să țină seamă de viața socială democratică, și la timpul potrivit să conducă pe elevi să afle legile vieții sociale. — În partea a doua cercetează direcțiile școlii active. În aceasta parte face întâiu o analiză a sensurilor noțiunii de activitate și stabilește că »școala activă, în deosebire de școala muncii manuale, dă însemnătate tot atât de mare activității psihice pure, care oricând este în stare să se exteriorizeze și prin altfel de creații, decât cele brut

materiale.» Combate apoi concepția materialistă a școlii active, care este inspirată direct din utilitarism și țintește la specializare prea timpurie primejdioasă pentru dezvoltarea armonică a individualității susținând: că utilitarismul nu poate fi propriu pentru fixarea idealului educației; ar fi cea mai mare greșală să încercăm a delătura poezia sufletului copilăresc prin inocularea elementului utilitarist. Copilul nu este dezvoltat până pe la 17—18 ani pentru a se putea orienta și a îmbrățișa o carieră. În sfârșit, înfățișează concepția integralistă a școlii active pe care o împărtășește și susține că fiind găsită de cea mai bună atât din punct de vedere filosofic cât și experimental, nimic nu mai stă în cale pentru a ne dedica ei cu convingere. În partea a treia stabilește principiile școlii active. »Cel mai important, care formează punctul luminos, în cuprinsul noțiunii de școală activă, este principiul activității proprii», întemeiat pe spontanietate și efort. Apoi principiul activității practice considerat ca principiu de educație pentru dezvoltarea vieții sufletești. Principiul intuiției atât de necesară pentru viața sufletească și dezvoltarea ei. Și principiul educației naturale, care presupune respectarea individualității copilului și tinde la dezvoltarea puterilor copilului, la câștigarea de cultură integrală și la formarea personalității morale. — Iar în ultima parte, a patra, se ocupă cu școala activă la noi în România. În aceasta parte arată începuturile ei fragmentare, izolate, apoi lucrările referitoare la fundamentarea acestei școlii și unele rătăciri.

Lucrarea este scrisă în un stil ușor, concis, curgător. Ea poate fi citită cu folos de toți cei ce se ocupă cu problema școlii active.

G. Capătă.

Activitate extrașcolară.

Insemnătatea școlii

Conferință pentru popor ¹⁾

Frați săteni!

Cine știe carte și citește, cu patru ochi se numește.

Zic niște vorbe vechi românești. De unde or fi scos bătrânii noștri strămoși aceste vorbe? Nu știu dacă D-voastră v'ați întrebat despre aceasta vr'odată; dar eu știu că numai experiența vieții, numai timpurile grele prin cari au trecut, i-au făcut să pronunțe astfel de vorbe. Căci, nici un popor din lume n'a trecut prin timpuri mai rele ca poporul nostru. Nimeni din lume n'a îndurat mai mari greutăți ca strămoșii noștri. Drumul pe care noi am venit până în prezent, a fost plin de spini și bătut de furtuni. Noi, cei de dincolo de Carpați, a trebuit să primim rând pe rând jugul turcesc, muscălesc, grecesc, iar D-voastră cei de aici, ați fost nevoiți sau să rămâneți ca neoameonii, fără de nici o învățătură, sau să vă uitați cel mai scump dar al omului, limba. Astfel fiind lucrurile toate neamurile au putut înainta pe calea științei, pe calea culturii, mai mult ca noi. Și această înaintare ei n'au făcut-o decât prin școală. Iar între hotarele țării noastre de azi, sunt o mulțime de minoritari, cum vedeați și D-voastră, care au avut timp să fie mai ridicați ca noi, cum e cazul și de aici și deci, ei sunt mai tari în multe părți.

Cum fusă noi trebuie să ne ridicăm, cât mai repede, ca să fim vrednici de chemarea noastră, de numele nostru de Români, vă întreb, dacă D-voastră mai găsiți un alt mijloc mai bun ca să ne ridicăm, decât școala? Eu cred că nu! Cred că școala e primul mijloc prin care ne vom înălța și iată de ce: Școala, oameni buni, face pe omul om, dupăcum altoiul face pomul pom. Numai prin școală, popoarele din apusul nostru: Franța, Germania, Anglia, Norvegia și altele, au ajuns ca și la plug, când țin de coarne, omul să citească foaia. Numai prin școală și învățătură au ajuns acci inginerii ce mereu vin prin țara noastră de ei scot toate

1) Ținută la deschiderea anului școlar 1926-27 în Chereușa.

bogățiile din pământ cu noi și se îmbogățesc. Numai prin știință în fine, oameni buni, a ajuns lumea în starca de azi.

La gândiți-vă dacă n'ar fi fost școala unde să se 'nvețe s'ar fi făcut trenurile, mașinile, aeroplanelle, telefonul și multe altele? Și cum am fi de n'ar fi aceste bunătăți? În ce stare ar fi lumea de azi? Cât de greu ar trebui să muncească omul, dacă n'ar fi mașinile care au înlocuit mii de oameni dela lucru?

Eu cu o altă ocazie v'am spus D-voastră, cuncă acel ce a inventat trenul, a învățat carte la 30 de ani, lucrând în mină. Și tot atunci, î-mi aduc aminte, v'am spus, cum în vremurile vechi, un împărat care nu știa carte, face o școală și îndeamnă pe elevi să învețe.

Dacă în vremurile acelea, acest împărat neștiutor de carte vede folosul școlii, când totu nu știau, atunci, noi cei de azi care suntem înconjurați de toate părțile numai de știutori de carte, cum să nu vedem noi, că școala e în spre binele nostru? Și cum să nu ne năzuim, când vedem că tot ai noștri rămân în urină cu învățăturile? Iar dacă rămânem, cum ne mai putem mândri de țara și de neamul nostru? Ce fol de oameni vom fi noi când lăsăm tot pe străini mai mari peste noi? Dacă în războiul de arme am învins, atunci trebuie să învingem și în războiul cărții, al meseriei și al negoțului. Ori, cine ne va da buni meseriași, negustori, ori funcționari decât școala? Cine ne va da soldați luminați care din piepturile lor să formeze ziduri de apărare pentru neam, decât școala? Cine ne va da pe iscusii ingineri, buni meseriași și mănuiorii negustori care să pună mâna pe bogățiile țării și să le facă românești, decât școala?

Din cele spuse până aici, oameni buni, vă rog, din parte-mi să mă înțelegeți, că numai școala ne va da ce ne lipsește. Numai școala va lumina pe fiii D-voastră care vor urma regulat și care mai luminați cum îi va face școala, vă vor face cinstea și bucuria atât a D-voastră, cât și a țării și a neamului. Și atunci, dacă ne dă tot ce ne trebuie, de ce să nu vă trimiteți regulat copiii la școală? Trimiteți-i, oameni buni, că este în spre binele lor, al D-voastră și al țării.

Nicolae D. Crăciun

Chereușu

Note și observări

Unificarea sufletească prin cultura națională.

— Cuvântul unui frate Basarabean —

Congreșele societății culturale »Astra« au fost în totdeauna cele mai strălucite prilejuri pentru redeșterea și intenzificarea sentimentului național.

Acest sentiment izvorit din instinctul de conservare etnică, a fost alimentat timp de 65 ani, prin razele de cultură, răspândite în cele mai largi pături sociale ale poporului român din Ardeal.

Grație propagandei deosebite a »Astrei« — deși cu mijloace modeste, dar cu focul sacru al iubirii de neam, lege și limbă — intelectualii români ardeleni asociați în acest Sion al culturii, — au știut să țină trează conștiința și solidaritatea națională în toată suflarea românească. Au cristalizat personalitatea națională, unind sufletele către un singur Ideal.

Analele Asociațiunii ne oferă nenumărate momente înălțătoare, de manifestare a culturii naționale, cari vor străluci în veacuri, ca niște luceferi în istoria noastră și se vor păstra ca cele mai splendide perle ale patrimoniului național.

Congresul mai recent, ținut în zilele de 12, 13, 14 Septembrie a. c. în Zălau, ne-a procurat fericirea de a putea îmbrățișa aci la noi acasă, pe pământul Sălașului, atât de abundent în evenimente istorice de mândrie națională, pe frații noștri Basarabeni.

Am cunoscut în mod nemijlocit pe aceste suflete blânde, modeste și umile, cari au alergat la sânul bătrânei Asociații, să se încălzească de razele ei binefăcătoare. Am ascultat palpitațiile inimilor, animate de cele mai nobile sentimente de iubire națională și am admirat cum în curs de un secol, de cea mai neagră

împilire și-au păstrat graiul moldovenesc numai prin familie, căci cartea românească era necunoscută. *)

Dar pentru a ilustra mai bine sinceritatea și însușirea Basarabeanului descătușat din ghiarele întunericului, las să vorbească scrisoarea învățătorului Ion D. Revencu, din comuna Prajila, județul Soroca.

„Mult stimatle Dle Mărgineanu, Primiți Vă rog, salutul de frate de pe apele Răutului din jud. Soroca dela Basarabeanul învățător și apicultor, găzduit cu alți Soroceni la Căminul de ucenici de sub conducerea D-tră.

Doamne, cum aș vrea ca legătura sufletească ce s'a făurit pe plaiurile mândre ale Ardealului și mai ales în Zălau, în casa Dvs. să fie vecinic alimentată de focul frăției adevărate.

Sunt în pragul bătrâneței și cu toate acestea mult aș da ca să am ocazie să fiu la muncă comună cu Dvs.

Ardolcanul are un „ceva“ ce ne lipsește dacă nu complectamente, apoi în mare parte nouă Basarabenilor. Sunteți mai *dârji* la muncă și mai curajoși. Toate acestea Vă fac mai stăpâni pe situație.

D-voastră a-ți avut izvorul de lumină săpat de Șaguna (și Șuluțiu. — Nota aut.), noi am avut izvorul întunericului ce curgea în puhoae murdare despre răsărit. Deci am fost alimentați nu la fel și de aceea azi, văzându-ne descotorosiți de puterea întunericului, ținem să fim în jurul izvorului dătător de viață și cultură sănătoasă — națională. Cultura rusă a fost mai presus în spiritul ei, decât a noastră, însă mie mi-e năcaz pe ea că eu tocmai la 40 ani încep a cunoaște cine sunt eu și ai mei.

Inchei scrisoarea... etc.

Cu profund respect, Institutior,
ION D. REVENCU.

P. s. Rogu-vă dragă frate, intrați în contact cu Dl învățător dela Boeșa-Rom. din satul martirului S. Bărnățiu. Adresa Dlui inv. n-o cunosc precis. Pofțiți-l din partea mea (cu toate că nu sunt cunoscut cu el personal) să facă un mic sacrificiu: să-mi trimită prin poștă nițică țărână depe mormântul lui S. Bărnățiu și o petricică din Monumentul lui „*Taica Mihai*“ dela Guruslău. Când am fost pe acelea locuri mi-am luat de toate ca o sfântă amintire, însă pe drum spre casă le-am pierdut.

*) Mi-au mărturisit învățători, că numai în 1917 au început a învăța ABC-rul românesc dela Dl O. Ghibu.

Învățătorului îi transmit de înaintea mulțumirile mele de frate și coleg. — A doua rugă: dorește să fiu printre cei ce cetește „Școala Noastră“ revista pedagogică din județul Dvs.

Abonați-mă, rog, și comunicați-mi costul abonamentului.

Vă voi fi recunoscător... etc.“.

Acest document care mărturisește până la duioșie de trecutul cultural amărit al românului Basarabean și arată mândria lui de a se putea manifesta cea ce este, cred că va putea servi ca cea mai eclatantă dovadă de unificarea sufletească prin cultura națională.

D. Mărgineanu.

Serbări școlare.

Suntem în precajna serbărilor de Crăciun, care este cea mai bună ocaziune pentru reînvierea și cultivarea frumoaselor noastre obiceiuri moștenite din moși — strămoși. Pentru acest scop cel mai bun mijloc îl găsim în reprezentațiile școlare cu pieze, colinzi, cântece și declamări de Crăciun predate de elevi.

Faptul, că în anii precedenți aceste serbări școlare au luat în județul nostru un avânt așa de frumos, ne îndreptățește a crede, că în anul acesta nu va fi școală, care să nu aranjeze câte o astfel de serbare, fie cât de modestă. Timp de pregătire este deajuns.

Câtă mângâiere vor aduce aceste serbări sătenilor și mulțumire sufletească aranjatorilor! Dorim tuturor spor la lucru și cele mai frumoase succese,

I Mango.

Pentru ce lipsesc registrele școlare din trecut?

Toată lumea dăscălească ar trebui să cunoască însemnătatea și folosul acestor registre și să le conducă și păstreze cu cea mai mare grijă, ca să se poată folosi de ele în caz de nevoie. Dar se întâmplă tocmai contrarul. Așa bunăoară la școala din C, re-

gistrelle de clasificări din anii precedenți încheiate și somnate în regulă se întrebuițează ca material la lucrul manual de cartonaj, iar în alte locuri, din registre se confecționează plicuri etc. Credem că nu este lipsă de nici un comentariu din partea noastră.

Mg.

Cât de vechi sunt jocurile copiilor

În memoriile italianului Del Chiaro, profesorul copiilor lui Brâncoveanu, găsim câteva rânduri despre jocurile copiilor bucureșteni din acea vreme. Se jucau pe maidane cu mingea titirezul, o nucă în gaură, în nasturi, de-a baba oarba, de-a călărețul, cu praștia, etc. Și găsi că aceste jocuri, aceleași ca și în Italia și la Romani, îi confirmau originea noastră comună. Erau acum 250 de ani aceleași jocuri copilărești de azi; și să nu ne mirăm de asta.

Am înaintea mea o gravură olandeză din veacul al XVII-lea înfățișând jocurile copiilor olandezi din acea epocă după anii 1600. Parcă ar arăta jocurile noastre de acum. Și atunci se jucau copiii cu ceroul, cu mingea, cu smoul, cu beșicele de săpun, cu picioroangele, de-a soldații, cu coifuri de hârtie, cu caii și cu sulitele de hârtie, cu păpușile, cu titirezul, cu praștia, cu drichea, cu morișca de hârtie, etc. Singura deosebire e doar îmbrăcămintea copiilor. Să nu ne mire nici asta.

Mare parte din jocurile copilărești de azi erau cunoscute popoarelor lumii încă de acum 2000 de ani!

Copiii Romei vechi se jucau cu păpușile, cu mingea, cu asvârlitul nucilor în gaură, cu sfârleaza . . .

Copiii vechilor greci se jucau cu mingea, cu smoul, de-a baba oarbă și altele. De milenarul Egipt se cunoaște jocul cu mingea; se puneau chiar mingi de joc în mormintele copiilor. Babilonienii cunoșteau deasemenea jocul de-a clasele, foarte obișnuit azi. La descoperirea Americii s'au găsit copii de Piei Roșii jucându-se cu mingea ca la noi!

Nimic nou în această veche universalitate și înceată evoluție a sufletului copilăresc.

După „Universul”.

Administrația școlară

X.

Amenzile școlare

— Chestiuni de interes general —

Aproape deodată cu începerea cursurilor, au început și seria reclamațiilor și prezentarea delegațiilor din partea părinților pe la revizoratul școlar, contra aplicării amenzilor școlare. Și dacă vom examina obiectiv situația, se poate constata că, în multe cazuri reclamațiunile sunt juste și sunt rezultatele: sau excesului de zel sau a lipsei de cunoștință a mecanismului regulamentar ce trebuie urmat la aplicarea amenzilor școlare.

În ambele cazuri constituie perspective periculoase pentru învățământ. Se agită spiritele contra învățătorului și școlii, iar fără armonia dintre părinți și școală, învățământul nici când nu va atinge scopul ce-l urmărește. University Library Cluj

Pe lângă acest efect dăunător, prin aplicarea amenzilor, fără respectarea dispozițiilor legale, se comite un act de neechitate față de părinți.

Cine crede că prin aplicarea amenzilor în mod *draconic* va îmbunătăți învățământul, se înșală amar.

Deși se știe, că numai acei părinți sunt obligați a se prezenta cu copiii la înscriere, cari îi înscriu pentru prima oară la școală, iar cei cari au urmat în anul școlar trecut, sunt înscriși de drept: s'au semnalat cazuri când părinții acestora au fost supuși la amenzi conform art. 21 din lege, în mod abuziv.

Nu ne este scopul a descrie aici procedeele ce trebuie urmate la aplicarea amenzilor, fiind deplin lămurită aceasta chestiune în lege și regulament, precum și în „Călăuză“. Cine ține să nu ajungă în ilegalitate, va studia temeinic aceste dispozițiuni.

Ținem de necesar totuși, să amintim unele momente, peste care se trece cu vederea aproape pe întregă linia, cu dorința să nu se mai facă abateri, fiind în detrimentul cauzei.

Motivarea absențelor se face de către învățătorul de clasă, în cazurile prevăzute de lege.

Delegația comitetului școlar se întrunește în fiecare săptămână pentru examinarea absențelor școlare. *Părinții copiilor cari*

au absentat pentru prima dată 3 zile se vor chema înaintea delegației, care le va pune în vedere urmările legale, dacă nu-și vor trimite copiii la școală. Fără îndeplinirea acestei formalități legale, nimeni nu se poate amenda. Amenda primă nu se execută până la o nouă absență obvenită în termen de 3 luni.

Amenzile se pronunță din partea delegației, iar nu a direcțiunii școlare. Listele de amonzi se înaintează percepteurului pentru încasare, în termenele prevăzute în lege (15 și 30 a fiecărei luni). Deodată se va înainta o copie și revizoratului școlar.

Registrul special de amenzile școlare se va ține cu cea mai mare punctualitate.

Delegația comitetului școlar servește deci ca o păvăză a directorilor și învățătorilor în fața părinților.

Obiecțiunile unora că „comitetele școlare sunt moarte“ nu se pot menține. Trebuie înviorate, instruite, puse la curent cu îndatoririle și drepturile asigurate prin lege. Atunci se vor deștepta la viață. Dacă cu toate acestea s'ar ivi și elemente renitente, se poate remedia, cerând autorităților în drept luarea măsurilor legale.

Totul este în funcție de individualitatea învățătorului. Unde învățătorul *muncește într'adevăr cu suflet și dragoste*, chestiunea amenzilor școlare se ia dela ordinea zilei.

* * *

1. R. V. in S. Dacă v'ați fi interesat cât de puțin asupra datoriiilor ce le aveți privitor la predarea studiului religiozii și educația religioasă a școlariilor, puteați afla la Art. 61 din lege și Art. 105 din regulament, că învățământul religiozii și moral se predă în două ore pe săptămână, în fiecare clasă, *de învățător, pentru elevii de aceeaș confesiune cu el, dar se poate preda și de preot*. Aceasta însă nu înseamnă că, preotul este obligat să predea acest studiu și atunci dacă el nu voiește sau stă în altă comună, la o depărtare de 6—8 km. Și Dv. riscați totuș să lăsați copiii fără acest studiu important, eventual — în lipsa preotului — să se predea de un om fără pregătire.

Aceasta e o abatere condamnabilă dela datorie.

Reparați-vă neglijența și predați cu cea mai mare punctualitate și conștiințiozitate acest studiu. Este inadmisibil, ca în al treilea an dela punerea în aplicare a legii învățământului primar un învățător să facă astfel de abateri grave, având o astfel de atitudine față de învățământul religiozii-moral, mai vărtos când acela și-a câștigat cunoștințele de educație, în școala normală confesională.

2. *H. C. in Carei.* La art. 139 din legea învățământului primar și la art. 267 din regulamentul pentru aplicarea acestei legi se prevede în mod clar și categoric modalitățile cum se acordă leafa membrilor corpului didactic în timpul concediului de boală. Astfel pentru cazuri de boală până la 6 luni se acordă leafa și gradația întreagă, pentru alte 3 luni numai $\frac{1}{2}$ din leafă și gradație, iar după 9 luni de concediu (cei tuberculoși după 15 luni) se scot la pensie sau se pun în disponibilitate.

Ori Dv. ați avut 12 luni de concediu consecutiv — nefiind cazul de tuberculoză deschisă — și anume un concediu de 6 luni dela 1 Sept. 1925 până la 1 Martie 1926 și altul de 6 luni dela 1 Martie—1 Sept. 1926.

Pe lunile Martie—Maiu, trebuia să primiți numai $\frac{1}{2}$ din leafă, iar cu începere dela 1 Iunie să se sisteze. Că pe aceste luni ați primit totuși leafa întreagă, se datorește faptului că revizoratul școlar nu v'a cunoscut situația ce-o aveați înainte de Ian. 1926. Pe luna Iulie s'a expediat chitanța din greșeală. Leafa primită pe aceasta lună și $\frac{1}{2}$ din leafa pe lunile Martie—Maiu, urmează să o restituiți statului.

Toate intervențiile ce le faceți la autoritățile școlare — bineînțeles cu disconsiderarea căii ierarhice, — pentru a vi se acorde salariul și peste timpul legal: nu cred să ducă la vre-un rezultat, căci abatere dela lege nu se poate face.

3. *V. B. Șimleu.* Compunerea bugetului școlar nu este în funcție de întocmirea bugetului comunal, ci chiar invers: școlile trebuie să-și întocmească bugetele mai înainte decât comunele, ca să se știe ce sumă să se prevadă în bugetul comunal pentru întreținerea școalelor. Conformați-vă deci ordinului Comitetului școlar județean Nr. 1191—1926 fără a mai pune chestiunea în discuție, fiindcă la luarea dispozițiilor din acel ordin s'a avut în vedere chiar asigurarea în bugetele comunale a tuturor sumelor necesare pentru întreținerea școalelor. Apoi nu știu cum am putea ajunge acest lucru, dacă am aștepta cu întocmirea bugetelor școlare până după aprobarea bugetelor comunale.

4. *Gh. S. Moigrad.* Cele de mai sus se referă și la Dv. cu adausul că, la buget nu e nici o nevoie de chitanțele cheltuelilor din 1926. Intocmiți deci și înaintați bugetul pe 1927 indiferent cum s'a gestionat pe 1926.

D. Mărgineanu.

CRONICA,

IDEI ȘI FAPTE.

Serbarea aniversării de 50 ani a societății Crucea Roșie Română în Zălau In capitala județului nostru încă s'a serbat aniversarea de 50 ani a societății Crucea Roșie Română. La festivalul aranjat cu aceasta ocazie au luat parte pe lângă autorități, școli și armată numeros public fără deosebire de naționalitate eun rar se poate vedea în orașelul nostru la astfel de ocazii. De ar fi aceasta un augur bun pentru astfel de manifestații.

Aniversarea nașterii A. S. R. Principele Moștenitor Mihai. In ziua de 25 Oct. populația orașului nostru animată de profund sentiment dinastic a serbat cu solemnitate aniversarea nașterii A. S. R. Principele Moștenitor Mihai.

Aniversarea nașterii M. S. Regina La 29 Oct. și în capitala județului nostru s'a serbat cu fast și inimă aniversarea nașterii distinsei și mult iubitei noastre Suverană. Știrile despre impresia fascinatoare ce a produs pretutindenea în drumul său prin America, ne-au umplut inimile de mândrie și au adâncit iubirea noastră. La serbarea aniversării nașterii sale se putea citi pe fețe: „Doamne ține-ni-o mulți ani!“

Teatru In seara zilei de 7 l. c. noi Românii din Zălau au avut de nou fericirea a ne desfăta cu artă românească. Trupa Vasile Brezeanu a dat o reprezentație în sala teatrului orașenesc. S'a jucat comedia „Masca spaniolă.“ Dnii P. Georgescu și V. Brezeanu ne-au delectat din nou cu jocul dlor mult gustat. Ii rugăm. ca cu altă ocaziune, când vor veni să ne mai procure clipe de înălțare sufletească, să aibă în vedere, că o parte însemnată din publicul care aleargă să gaste farmecul jocului dlor sunt tineret școlar.

† IOAN CHERI.

Învățămantul român din județul nostru a pierdut un ostaș brav prin moartea directorului Liceului „Vasile Luca-ciu“ din Carei. Decedatul Ioan Cheri a făcut parte dintre dascălii cari s'au jertfit pentru neam. A servit școala românească toată viața sa. A fost profesor la liceul din Beiuș, director la liceul din Târgu-Mureș și director la liceul din Carei. Pretutindeni a desfășurat o activitate deamănă de imitat. Cu deosebire la Carei, unde sințea că trebuie să se munciască indoit, a dezvoltat o activitate mai

laborioasă: pe lângă organizarea liceului a înființat împreună cu alți români de inimă gazeta „Neamul Nostru,” a inițiat înființarea unei librării românești și a dezvoltat o activitate bogată în cadrul societăților la cari era membru. Careii pierd întrânsul pe una din celea mai distinse personalități. — Fic-i țărâna ușor-ară.

Școli normale desființate.

Ministerul Instrucțiunii din lipsa de corp didactic și localuri corespunzătoare a desființat pe ziua de 1 Sept. Școala normală de fete din Târgoviște, Școala normală de fete din Slatina, Școala normală de băieți din Fălțiceni, Școala normală de băieți din Avrig, Școala normală de băieți din Hotin și Școala normală de băieți din Abrud. — Mai săptămânile trecute presa a adus știrea, că acestea școli se vor redeşide.

Rezultatul general al examenului de bacalaureat.

Rezultatul examenului de bacalaureat care a stârnit multă discuție, în toamna aceasta este următorul: 1. În Vechiul regat s'au prezentat 1954 candidați, au reușit 919 (47 %); 2. În Ardeal 1053, au reușit 424 (49,16 %). În Bucovina 357, au reușit 139 (38,93 %); 4. În Basarabia 310 și au reușit 139 (44,51 %). În total s'au prezentat 3674 candidați și au reușit numai 1720 adică 43,8%.

Reforma învățământului secundar. Dl. Ministru I. Petrovici îndată la venirea sa în

fruntea departamentului instrucțiunii a anunțat reforma învățământului secundar. Nu s'a mărginit numai la anunțare ci a constituit și comisiunea pentru aceasta reformă. Comisiunea pentru reforma învățământului secundar a admis următoarele.

Învățământul secundar nu are menirea să dea elevilor pregătire profesională, nici specializare în anumite direcții, ci o cultură generală și o concepție filosofică despre alcătuirea și legile universului și ale societății umane.

Pentru dobândirea cuantumului de cultură generală necesar absolventului de liceu, s'a găsit, că 7 clase secundare sunt suficiente. Pentru aceasta s'a renunțat la clasa a 8-a, repartizându-se întreaga materie pe 7 clase.

Renunțându-se la îndrumarea spre specializare din cursul superior de liceu, s'a renunțat și la trifurcarea cursului superior. Liceul va rămânea unitar din clasa I-a până într'a VII-a.

S'a renunțat deasemenea la repetarea și aprofundarea în cursul superior a materiilor învățate în cursul inferior. Nu vor mai fi două cicluri în învățământ, ci la toate obiectele problemele vor fi eșalonate într'o singură serie ascendentă.

Problemele fiecărei obiect vor fi astfel arânduite încât să culmineze cu o sinteză finală și o înțelegere filosofică a fiecărei studii studiate. Intregirea finală la dexterități se va face printr'o privire is-

torică și sintetică asupra trecutului acestor ramuri de dexterități. Astfel studiarea muzicii se va putea sfârși cu o privire istorică asupra evoluției acestei arte, iar în clasa ultimă a învățământului desenului, se va preda istoria artelor cu insistență specială asupra artelor plastice.

Concentrarea materiilor se va face în jurul filosofiei, ea singură fiind în stare a face sinteza concluziilor finale ale tuturor studiilor și a da puțința unei concepții unitare și armonice despre ființa universului, problema vieții pe pământ și evoluția vieții umane.

În vederea rolului atât de însemnat atribuit filosofiei, s'a mărit numărul disciplinelor filosofice ce urmează a fi studiate în liceu; s'a pus din nou în programul liceal etica și s'au introdus pentru întâia oară sociologia, teoria cunoașterii și elemente de metafizică. Pentru același motiv, găsindu-se insuficiente ultimele două clase și numărul redus de oare, filosofia se va studia în ultimele trei clase în câte trei oare la săptămână de fiecare clasă.

Tot în vederea locului, pe care-l va ocupa filosofia în învățământul secundar proiectat, s'a căutat ca distribuția materiilor celorlalte obiecte de studiu pe clase să se facă în vederea concentrării în jurul filosofiei, păstrându-se în același timp ordinea firească a problemelor și evoluția lor ascendentă.

Obiectele ce se vor studia

în liceu vor fi: Matematica cu astronomia; Științele fizico-chimice; Științele naturale; Filosofia; Istoria; Geografia; Limba română; Limba latină; Limba franceză; Limba germană; Limba elină; Dreptul și economia politică; Igiena; Religia; Dexteritățile (Caligrafia, Desenul, Muzica și Ginnastica).

Concert. Anunțăm cu bucurie, că dl Septimiu Gh. Chirvai prim basist la Opera populară din Viena, fiul dlui învățător Dumitru Chirvai din Carei, în seara zilei de 18 l. c. va da un concert în sala teatrului orașenesc din localitate. Succesul pe care l-a avut dl S. Gh. Chirvai de a fi angajat de prim basist la Opera populară din Viena este o garanță că concertul din 18 l. c. nu va fi un concert obișnuit, ca multe altele dato la noi. Ne place a crede, că vor veni să-l asculte și să se delecteze toți Românii din loc și jur.

Instalare Duminică în 21 l. c. se va face instalarea noului Vicar episcopesc al Silvaniei în persoana meritosului domn Reverendisimul E. Bran, în biserica gr. cat. din Șimleul Silvaniei. Dorim noului demnitar al bisericii tărie de muncă și isbândă spre fericirea neamului.

1 Decembrie Ziua cea mai însemnată din viața noastră a Românilor din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș, 1 Decembrie se apropie. Măreția ei din ce se îndepărtează

în timp actul măreț izvorât din sufletul tuturor Românilor: unirea pe veci cu frații din regatul liber, apare în mai mare splendoare. Splendoarea acelei zile este credința în un viitor mai bun și mai fericit și însuflețirea de care erau animate sufletele. Nu vom putea serba mai măreț și mai cu efect aniversarea acestei zile decât prin sădirea și cultivarea credinței în zile și mai bune. Ea trebuie să fie pentru fiecare Român un izvor de bărbăție, de îndemn de a sări cu toții și a ne da tot concursul pentru biruința neamului. Am fost în aceea zi și în cele ce au urmat plini de avânt, oameni și Români adevărați și sperăm că vom fi și în viitor. Fericirea noastră zace în mâinile noastre!

Extenziunea universitară.

Societatea pentru popularizarea științei, Extenziunea universitară din Cluj, anunță, că va ține în orașul nostru câte două conferințe pe lună. Ne bucură foarte mult vestea adusă de acest anunț, căci vom avea fericirea a ne mai smulge din valurile preocupărilor suro și ne vom putea îndrepta

mintea spre alte orizonturi mai înalte. Ne amintim clipele de elevare sufletească din anul trecut și abia așteptăm pe dnii conferențieri.

Mulțumită. Dl subrevizor școlar Dumitru Margineanu transmite celea mai sincero mulțumiri tuturor prietenilor și colegilor cari din privilegiul zilei sale onomastice l-au învrednicit cu exprimarea urărilor de bine.

Anunț. Dl Ioan Iordache zealousul nostru colaborator anunță, că va scoate în volum poeziile apărute în Școala Noastră și alte reviste și publicațiuni și roagă pe toți aceia cari doresc să aibă acest volum, să binevoiască a se anunța și a trimite costul lui pe adresa sa la Prefectura județului Sălaj, deoarece având în vedere scumpetea tiparului nu va scoate numai atâtea exemplare câte vor fi cerute. Prețul volumului broșat 50 Lei, și de lux 100 Lei.

C.

Buletin bibliografic.

Românii și Ungurii — discurs rostit în catedrala Blajului la 2 (14) Maiu 1848 de *Simion Bărnuțiu* cu introducere și comentar de *G. Bogdan Duică*, Cluj, Imprimeria Bornemisa, prețul 25 Lei.

Revoluțiunea din 1918 și Unirea Ardealului cu România de Ion Clopoșel, Cluj, editura Societatea de Măine, prețul 100 L.

„*Fata din Ardeal*“, poem național de Volbură Poiană; Biblioteca „Semămănătorul“ Nr. 144—145, Arad. Prețul 10 Lei.

La Piatra Libertății, cuvânt festiv de Alex. Lupeanu-Melin; Sibiu, Dacia Traiană.

Masca Timpului (Critică literară) de Tudor Vianu; Biblioteca „Semănătorul“ Nr. 173—174, Arad. Prețul 10 Lei.

Recenzii (1924—1926) de Const. Șăineanu, București „Adevărul“, 60 Lei.

Chiot câmpenesc — versuri de Teodor Mureșanu, Cluj, „Ardealul“ 1926 Lei 100.

Zile trăite (1918—1919) de Dr. C. Pavel, Beiuș 1926.

Un institut pedagogic român de G. G. Antonesen, București 1926.

Românii din Bulgaria de Emanoil Bucuța, Bibl. Cunoștiți Folositoare Seria C. Nr. 26; editura „Cartea Românească. Prețul 5 Lei.

Posta Redacției.

Dlui Gh. Popovici, Oarța: Scrisoare, în unul din numerele viitoare.

Dlui V. Oșan, Soimuş: Educația cetățânească în școală, se va publica.

Dlui C. T. Melica, Sâg: Legendele istorice în școala primară, se va publica cât de îngrabă.

Dlui M. R., S. M. Sperăm că pe 1 Dec. vom primi ceva pentru copii etc.

Dlui I. G., C. Nizuința D-tale e laudabilă. Cetește și studiază să-ți poți da bine seama despre fiecare cuvânt. Ordonează totul ca să poți fixa ceace voiești concis și clar. Urmând acest sfat binevoitor sunt sigur că va sosi momentul când te vei bucura de fapta D-tale.

Redactorul.

PARTEA OFICIALĂ

In aceasta parte a revistei se vor publica toate ordonanțele și circularele autorităților școlare superioare. Datorința directorilor și a conducătorilor autorităților școlare subalterne este, ca îndată după primirea revistei, să le înregistreze și execute conștientos, în cel mai scurt timp.

Revizoratul școlar al județului Sălaj.

Nr. 2684—1926.

Examinarea suplinitorilor.

Onor. Minister al Instrucțiunii cu ord. Nr. 70.999—1926. dispune, că pe viitor, pentru selecționare suplinitorii se vor prezenta în fața unei comisii compusă de inspectorul regiunii, revizorul școlar și un învățător sau învățătoare care posedă și 1 manual și vor fi examinați din cunoștințele generale asupra geografiei și istoriei. — Zălau, la 10 Octombrie 1926.

Nr. 2830—1926.

Dispoziții pentru preintimpinarea ivirei de epidemii.

Publicăm mai jos în copie ordinul On. Minister al Instrucțiunii cu No. 102.238—1926 pentru executarea întocmai a dispozițiilor luate. — „Domnule Revizor, Pentru preintimpinarea ivirii de epidemii în școli, veți binevoi a lua următoarele măsuri: 1) Se va proceda la curățirea radicală a localului, dependințelor și curții școlii și eventual al internatului de sub autoritatea Dvs. prin văruirea sau zugrăveală din nou, formolizare, sulfurizare, sau pulverizare de antiseptice în încăperile clădirilor, prin văpsire, spălare sau orice alt mijloc de antiseptie a mobilierului. Asemenea veți proceda la deparazitarea și desinfecția lingeriei și obiectelor de pat din dormitoare. Se vor ridica gunoaiele din curte, turnându-se apoi pe locul curățit lapte de vacă stins de curând. Se va revizui canalizarea (dacă există) sau se vor lua măsuri de construirea unui colector pentru lături și lăzi acoperite pentru gunoaie. Latrinele vor face obiect de atențiune deosebită, amenajându-se cât mai bine și mai comod și în special se va da mare atențiune de vidare spre egout (dacă există) sau spre colector: se va pune în ele clorură de calciu în permanență

și se va căuta a fi bine ventilate. Pentru aceste măsuri de salubritate veți apela la competența și sfaturile domnilor Medici de stat sau medici școlari respectivi. Aceste măsuri se vor executa în așa fel în cât să nu se întârzie deschiderea cursurilor nici să nu se întrerupă ținerea lor regulată. 2) Veți ruga pe domni Medici de Stat din circumscripția sanitară de care depindeți sau veți invita pe d-nii medici școlari respectivi, a face minuțioasă examinare individuală a tuturor elevilor, fără excepțiune, întocmind tablouri nominale cu rezultatul examinării în dublu exemplar, semnate de medici și contra semnate de Dvs. din care un exemplar se va trimite Inspectoratului General Sanitar al acestui Minister. Cu această ocaziune se vor face investigațiuni relative la starea epidemică din localitățile de origină a elevilor și controlul buletinelor de sănătate cu care obligator fiecare elev trebuie să se prezinte la intrarea în școală, fie intern sau extern. 3) Se atrage pentru ultima oră atențiunea asupra complectării fișelor sanitare individuale ale elevilor impuse de legile și regulamentele școlare și cari trebuiesc complectate cel mult până la 31 Dec. 1926; organele de control sanitar al acestui Minister urmând a comunica executarea lor. De executarea prezentului ordin rămâneți direct responsabil. p. Ministru. E. Otelelișanu. Dir. Gen. Const. Kirîțescu. — Zălan, la 10 Nov. 1926.

Nr. 2831—1926.

Interveniri la casa școalelor pentru material didactic.

Publicăm ordinul de mai jos spre știre și conformare. — „Casa Școalelor și-a Culturii poporului Nr. 31498—30 Sept. 1926. — Domnule Revizor, În vederea inestărei școalelor primare cu material didactic, hărți, tablouri, icoane, cărți, biblioteci etc. avem onoare a Vă ruga să dați circulară școalelor din județul Dvs. ca toate intervenirile pentru acordarea acestui material să se facă numai prin Revizoratul școlar, iar nu direct de școale la Casa Școalelor. Asupra cererilor veți face cuvenitul referat, dacă școala are local propriu și învățătorul este titular. În acelaș timp la cererea lor școalele vor anexa un tablou de tot materialul didactic ce au și în câte exemplare, de asemenea și biblioteca câte volume are, de cine sunt date și în câte exemplare este fiecare volum. Administrator: T. Alessianu. Director General G. N. Jonescu” — Zălan, la 15 Octomvrie 1926.

Nr. 3013—1926.

Redactarea Rapoartelor.

Publicăm mai jos copia ordinului Casei Școalelor și a Culturii Poporului punând din nou în vedere tuturor membrilor corpului didactic primar ca la înaintarea rapoartelor către autoritățile școlare să respecteze tot deauna calea ierarhică. „Vă facem cunoscut, prin aceasta, că prin mijlocirea revizoratelor școlare respective din reg. Dvs. să se pună în vedere școalelor primare că atunci când fac cereri, rapoarte sau altele să specifice exact, școala, comuna și județul unde există școala. Aceasta pentru că putea să satisfacă cât mai exact petițiunile ce ne vin spre rezolvare. p. Ministru indiscifrabil.“ — Zălau, la 28 Octombrie 1926.

Nr. ad. 3031—1926.

Imprimate școlare.

Aducem la cunoștința școalelor interesate, ca în zilele trecute am primit dela Onor. Minister imprimate pentru școlile primare. Directorii cărora le lipsesc unele dintre imprimate se vor adresa oficiului nostru indicând imprimatele de cari au nevoie și anexând pentru transportul lor suma de Lei 30 asupra căreia vor primi chitanță. — Zălau, la 9 Noembrie 1926.

Nr. 3051—1926.

Serbarea zilei de 1 Decembrie.

Publicăm adresa de mai jos a „Astrei“ și invităm direcțiunile școlare să ia măsurile convenite din bună vreme pentru aranjarea unui festival vrednic de însemnătatea acestei zile mari în istoria neamului nostru. — „Nr. 2351—1926. Doamne Revizor, Apropiindu-se din nou ziua cea mare de 1 Decembrie, în care zi în anul 1918 Românii din Ardeal, Banat și Țara-Ungurească, în marea lor adunare dela Alba-Iulia, au proclamat unirea lor cu patria-mamă într'un singur stat național. Vă rugăm și de astă dată să binevoiți a dispune ca în toate școalele de sub conducerea D-Voastră să se țină — pentru întărirea sentimentului național în sufletul elevilor — un festival școlar cu discurs potrivit de către conducătorul școlii, cu declamațiuni și alte producțiuni culturale, atrăgându-se la aceasta manifestare patriotică pături cât mai largi ale poporului nostru. — Primiți Vă rugăm Doamne Revizor, asigurarea deosebitei noastre stime: Vicepreședinte: ss. Dr. O. Rusu. Secretar: Romul Simu. - Zălau, la 28 Oct. 1926.

Nr. 3185—1926.

Înaintarea listelor de amenzi școlare.

Potrivit art. 48 din regulamentul pentru aplicarea legii învățământului primar, punem în vedere comitetelor școlare să înainteze regulat la 15 și 30 a fiecărei luni revizoratului școlar, copiile de pe listele de absenții școlare, sub urmarea sancțiunilor legale. *Directorii și conducătorii școlilor particulare vor înainta listele de absenții în dublu exemplar însoțite de adresă oficială.* Altfel nu vor fi luate în considerare, iar directorii vor fi supuși pedepselor prevăzute la Art. 27. Listele se vor înainta în termenele prevăzute la Art. 27 din legea învățământului primar. — Zălau, la 10 Noembrie 1926.

Nr. 3199—1926.

Eliberarea carnetelor pe C. F. R.

Ordinul de mai jos se comunică cu cei interesați spre observare strictă. — „Nr. 9940—1926. Oradea la 2 Novemb. 1926. Domnule Revizor, Pentru orientare și strictă conformare, avem onoara a Vă înainta în copie ord. On. Min. Instr. Dir. Gen. a Contabilității Nr. 114.442—1926: „Prin noul regulament al transporturilor pe C. F. R. dela 1 Oct. a. c. s'a menținut reducerea de 50% pentru funcționarii publici, soțiile și copiii lor în aceleași condițiuni ca și în trecut. Toate carnetele vor fi preschimbate pe ziua de 1 Ianuarie 1927, în condițiunile care vi se vor comunica la timpul oportun. Până la această dată rămân valabile carnetele vechi, atât cele deja expirate pe data de 1 Ianuarie 1926 (emise dela 1 Ian. 1921), cât și cele eliberate ulterior, acestea din urmă vor fi vizate de cei în drept pe trimestru Oct. a. c. Până la 1 Ianuarie 1927 nu se mai eliberează carnete noi decât celor numiți din nou. Cu aceasta ocaziune Vă rugăm, amintiți din nou Direcțiunilor școlilor, Revizoratelor, că pe viitor nu vom mai elibera carnete decât dacă cererile vor fi trimise pe cale oficială, însoțite de recipisa plății carnetului, care se poate obține la orice gară a C. F. R. Cererile însoțite de bani nuncrar vor fi respinse. Fotografiile trebuie să poarte în față semnătura titularului iar pe verso certificarea autorității respective, asupra identității persoanei, precum și sigiliul respectiv. Nu se vor mai da curs cererilor de carnete, venite pe alte căi și prin persoane interpuse, pentru că au fost cazuri, când buna credință a Ministerului a fost înșelată. p. Dir. Gen. (ss) Indiscifrabil* Inspector Șef (ss) G. Bota*. — Zălau, la 9 Noembrie 1926.

Nr. 3204—1926.

Rețineri din salariile învățătorilor cari nu s'au prezentat la post.

On. Minister al Instrucțiunii cu ordinul Nr. 108.617—1926 în virtutrea dispozițiunei Art 137 din legea învățământului primar, dispune, ca învățătorilor și învățătoarelor cari au fost transferați, numiți titulari, detașați sau numiți suplinitori și nu s-au prezentat încă la catedrele lor, să li se rețină salariul pe timpul cât n-au funcționat, iar dacă au absentat nemotivat mai mult de 30 zile să fie conziderați demisionați. — Zălau, la 10 Nov. 1926.

Nr. 3250—1926.

Îndeplinirea obligațiilor referitoare la înscrierea copiilor la școală.

Prin ordinul nostru circular Nr. 2365—1926 din 25 Aug. 1926 am pus în vedere tuturor direcțiunilor școlare ca până la 20 Sept. să îndeplinească toate obligațiunile ce le au privitor la înscrierea elevilor. Având în vedere, că o mare majoritate a directorilor școlari n'au satisfăcut aceluși ordin nici până în prezent, punem în vedere tuturor direcțiunilor școlare să înainteze situația cerută în termen de 3 zile, de la primirea ordinului prezent, căci la caz contrar vor fi amendați conform art. 20 din lege cu 500—1000 Lei. În special le atragem atențiunea, *cu în conformitate cu dispozițiunile art. 92 din lege și art 152 din regulament să înainteze lista tinerilor supuși obligativității învățământului adulților, în care se va indica în dreptul fiecărui obligat etatea și clasele terminate în cursul primar.* — Zălau, la 10 Noemvrie 1926.

Nr. 3329—1926.

Statistica obligațiilor de școală.

Având în vedere, că cele mai multe rapoarte despre rezultatul înscrierilor, înaintate în baza ord. Nr. 2365—1926 sunt defectuoase, invităm pe toate direcțiunile școlare să înainteze în termen de 5 zile statistica tuturor elevilor întocmită după modelul din „Călăuza.“ (Pag. 30—31.) — Zălau, la 11 Noemvrie 1926.

Revizor școlar :

I. Mango.

Comitetul școlar județean al județului Sălaj

Nr. 1630 din 11 Noembrie 1926.

Listele membrilor Comitetelor școlare.

Cu ordinul nostru Nr. 59—1926, am pus în vedere tuturor Comitetelor școlare să ne înainteze lista exactă a tuturor membrilor din comitet. Fiindcă comitetele notate mai jos, nici până în prezent nu au satisfăcut ordinului amintit, le invităm, să înainteze listele în termen de 3 zile dela primirea acestui ordin.

a) *Com. școlărilor primare*: Zălan, Șimleu, Carei, Aluniș, Andrid Arduzel, Băița, Băbeni, Cehal, Cean, Cehul-Silv., Crișeni, Cheșereu, Ciocmani, Ciuta, Crasna, Dindești-Mori, Fizeș, Gălgău, Gârceiu, Ghilvacii, Hurez, Inău, Irina, Jibou, Leșmir, Mal, Mihăieni, Nadișul-Hododului, Nușfalău, Oarța de jos, Orbău, Orțița, Pățalul-mic, Petrești, Plopiș, Preuteasa, Petenia, Ponița, Racova, Reghca, Santău, Firma Corni „Urmașii lui Horea“, Firma „Clara“ Carei, Sărvăzel, Solona, Subcetate, Șilindru, Tășnad, Uleacul-Șiml., Carastelec, Urminiș, Valea lui Mihai, Var, Vârșolt, Zalnoc.

b) *Com. școlărilor de copii mici*: Zălan, Șimleu, Carei, Cehul-Silv., Dindești-Mori, Sanislău, Tășnad, și Urziceni.

Nr. 1635 din 13 Noembrie 1926.

Intocmirea și verificarea bugetelor școlărilor pe exercițiul anului financiar 1927.

Având în vedere că o considerabilă parte a comitetelor școlare nu a satisfăcut ordinului nostru Nr. 1191—1926, de-a înainta bugetele pe exercițiul 1927, le punem în vedere să le înainteze *imediat*, motivând totodată cauza întârzierii. — Pentru neexecutarea acestei dispoziții, dnii secretari ai comitetelor vor suporta toate consecințele evenite.

Prefect Președinte:
(ss) **Dr. N. Cristea.**

Contabil:
(ss) **D. Mărginean.**

Secția Asociației Invățătorilor din județul Sălaj.

Dare de seamă

Din rapoartele primite până acum și până la eliberarea chitanțelor de către casșierul general al Secției, cvităm și în acest loc taxele de membru achitate: I. Szöcs 120 l. (1922—26), Ana Boer 48 l. (1925—26), Marg. Varga 48 l. (1925—26), Camăr; R. Cheregi 24 l. (1926), E. Aciu 24 l. (1926), Ceheiu; D. Vlasie 72 l. (1924—26), Cosniciul de sus; I. Crucianu 72 l. (1924—26), Cosniciul de jos; A. Ujhelyi 72 l. (1924—26), C. Ujhelyi 72 l. (1924—26), Ipu; C. Pinteș 96 l. (1923—26) Șiumal; A. Schlett 72 l. (1924—26), Marca; I. Rognean 96 l. (1923—26), A. Rognean 72 l. (1924—26), M. Bulyovszky 132 l. (1921—26), M. Kovács 24 l. (1926), Nușfalău; I. Zdritea 96 l. (1923—26), Porț; D. Oros 155 l. (1919—1926) L. Oros 24 l. (1926), A. Gödri 96 l. (1923—26), A. Virág 132 l. (1921—26), Perceciu; I. Nagy 96 l. (1923—26), Zăuan; V. Dr. Sabo 96 l. (1923—26) R. Balog 96 l. (1923—26), V. Lobonțiu 72 l. (1924—26), V. Aciu 24 l. (1926), E. Ungur 96 l. (1923—26), S. Oros 96 l. (1923—26), Șimleu; L. Bodola 132 l. (1921—26), E. Biró 132 l. (1921—26), Bogăș; I. Rednic 24 l. (1926), Aron Ördögh 48 l. (1925—26) Boziș; A. Chiș 24 l. (1926), Galoșpetreu; G. Hobjilă 48 l. (1925—26), Creaca; V. Ilușiu 24 l. (1926), Ciocmani; I. Ciulea 48 l. (1925—26), Băița; L. Czirják 72 l. (1924—26), Someșodorheiu; Chirila M. 30 l. (1926), Căpleni; V. Vatean 24 l. (1926), Tiream. (Continuarea va urma.) — Șimleu, 10 Noiembrie 1926.

President, Simion Oros.

